

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев
С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки _____ другий (магістерський) _____
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань _____ 08 «Право» _____
(шифр і назва галузі знань)
Спеціальності _____ 081 «Право» _____
(код і найменування спеціальності)
освітньо-професійної програми «Право» _____
(найменування освітньої програми)
тип дисципліни обов'язкова навчальна дисципліна загальної підготовки

2019 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис) _____ Є.О. Гіда
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1 від «05» вересня 2019 року

Завідувач кафедри

(підпис) _____ Є.О. Гіда
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Гіда Євген Олександрович, доктор юридичних наук, професор, завідувач
кафедри теорії та історії держави і права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: **українська**

Статус дисципліни: **обов'язкова, нормативна**

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення «Методології та організації наукових досліджень» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін, як: «Теорії держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Державне право зарубіжних країн», галузевих юридичних наук, «Іноземна мова» та набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є: методологія та методика у системі організації науково-дослідницької діяльності.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є формування у майбутніх фахівців системи базових знань щодо методології, методики наукової діяльності організації та навичок проведення наукових досліджень, ведення самостійної наукової роботи, дослідження та експериментування для забезпечення їхньої професійної підготовки у якості науковців, тощо.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є формування цілісного уявлення про науково-дослідницький процес; вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду проведення наукових досліджень; вивчення особливостей використання спеціальної літератури з розроблюваної теми при виконанні випускної кваліфікаційної роботи; ознайомлення з науковими методами дослідження; набуття дослідницьких навичок, усвідомлення цілей наукового дослідження, формування навичок правильного виконання кваліфікаційних і наукових робіт (магістерської роботи, статті, дисертації), тощо.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі права при здійсненні професійної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК02. Здатність навчатися, засвоювати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх з уже наявними. ЗК03. Здатність здійснювати пошук, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел. ЗК08. Здатність здійснювати педагогічні функції відповідно до прийнятих норм, стандартів, вимог. ЗК09. Здатність до здійснення дослідницької діяльності, вміння обирати оптимальні методи дослідження, обробляти результати досліджень, аналізувати їх.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК02. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.. СК06. Знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань. СК07. Знання правових засад організації і діяльності міжнародного комерційного арбітражу. СК08. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в

	сфері права. СК09. Уміння працювати з міжнародними документами.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (визначені закладом вищої освіти)	СК1.1. Здатність на основі використання методів компаративістики вивчати різні галузі, підгалузі права та міжгалузеві інститути. СК1.3. Здатність використовувати сучасні підходи щодо захисту права інтелектуальної власності.

Після опанування дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати

- структуру, історію та сучасні напрями розвитку науки в Україні;
- засади організації науково-дослідної роботи в Україні;
- теоретичні та методологічні основи наукового дослідження;
- особливості вибору напрямку наукового дослідження та формування етапів науково-дослідної роботи;
- основні критерії оцінки наукового знання і вимоги до організації дослідницької діяльності
- особливості пошуку, накопичення та обробки наукової інформації;
- методи проведення теоретичних та експериментальних досліджень;
- методичні та практичні основи обробки результатів наукових досліджень;
- основні вимоги до оформлення результатів проведення науково-дослідної роботи;
- *особливості впровадження результатів наукової роботи*

вміти:

- визначати напрямки наукових пошуків, використовувати для досягнення цієї мети необхідний методологічний та методичний інструментарій;
- планувати й здійснювати роботу над науковим кваліфікаційним дослідженням;
- використовувати загальнометодологічні принципи у науковій діяльності;
- виконувати інформаційний пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- працювати з джерелами інформації, літературою, складати й оформляти науково-довідковий апарат дослідження;
- формулювати мету, завдання та теоретичні засади дослідження;
- планувати та здійснювати експериментальні дослідження, відпрацьовувати їх результати;
- формулювати й обґрунтовувати висновки наукового дослідження;
- оформляти результати наукових досліджень у вигляді кваліфікаційних робіт відповідного рівня;
- складати звіти, доповіді, писати статті, що відображають результати наукових досліджень;
- організовувати роботу у наукових колективах;
- використовувати набуті знання в практичній та управлінській діяльності.

Програмні результати навчання

Програмні результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти)	<p>ПР03. Демонструвати здатність навчатися, засвоювати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх з уже наявними.</p> <p>ПР04. Аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.</p> <p>ПР05. Здійснювати пошук, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел.</p> <p>ПР06. Демонструвати знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань.</p> <p>ПР07. Знання та розуміння наукової правничої термінології.</p>
---	--

	ПР15. Здійснювати дослідницьку діяльність, вміти обирати оптимальні методи дослідження, обробляти результати досліджень, аналізувати їх. ПР18. Вміти працювати з міжнародними документами. ПР19. Здатність здійснювати педагогічні функції відповідно до прийнятих норм, стандартів, вимог.
--	---

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Наука як сфера людської діяльності і система знань

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього		у тому числі			
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність	16	4	2			10	16	1	0,5			14,5
Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень	32	6	6			20	32	1,5	1,5			29
Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості	20	4	6			10	20	1	1,5			17,5
Разом за змістовим модулем 1	68	14	14			40	68	3,5	3,5			61

Змістовий модуль 2. Методика наукової творчості

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усьог	у тому числі					усьог		у тому числі			
	го	л	с	п	інд.	с.р.	о	л	с	п	інд.	с.р.
Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження	26	4	2			20	26	1	0,5			24,5

Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень	28	6	2			20	28	1,5	0,5			26
Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти	28	6	2			20	28	1,5	0,5			26
Разом за змістовим модулем 2	82	16	6			60	82	4	1,5			76,5
Разом	150	30	20			100	150	7,5	5			137,5

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Наука як сфера людської діяльності і система знань

Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність

Сутність наукового пізнання. Теорія пізнання. Спостереження, абстрактне мислення і практика. Відносне, абсолютне і базове знання. Проблема істинності наукових знань. Поняття науки. Об'єкт і предмет наукового дослідження.

Етапи становлення і розвитку науки. Наука у Давньому Єгипті і Вавилоні. Антична наука Стародавньої Греції і Риму. Натурфілософія. Розвиток європейської науки в період Середньовіччя. Промислова революція і її вплив на розвиток науки. Науково-технічна революція. Розвиток наукової думки в Україні. Особливості сучасного етапу та перспективи розвитку науки.

Основна мета і зміст науки. Цілі і функції науки. Завдання і ознаки науки.

Структурні елементи наук, їх характеристика. Наукова ідея, гіпотеза, теорія і концепція, науковий закон, судження, наукові факти, парадокси, категоріально-понятійний апарат науки.

Класифікація наук. Критерії класифікації наук. Фундаментальні і прикладні науки. Природничі та суспільні науки. Гуманітарні науки. Національна класифікація наук.

Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень

Поняття методологій наукових досліджень. Основні аспекти розуміння сутності методології науки. Основна мета та функції методології науки.

Методологія теоретичних досліджень. Теорія як найбільш абстрактна і розвинена форма узагальнення і систематизації знань. Завдання і функції теорії в системі наукових знань. Структура та основні характеристики наукової теорії.

Методологія емпіричних досліджень. Науковий експеримент як найбільш ефективне джерело емпіричних знань. Методологія наукового експерименту. Взаємозв'язок емпіричних і теоретичних досліджень.

Поняття наукового методу та його основні риси. Співвідношення понять науковий підхід, принцип, метод, засіб, прийом.

Система методів юридичного наукового дослідження. Критерії класифікації методів юридичного наукового дослідження. Загальнофілософські методи і принципи пізнання. Загальнонаукові методи пізнання. Конкретно-наукові та спеціальні методи пізнання. Міждисциплінарні методи наукового пізнання.

Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості

Організація творчої діяльності. Ефективність наукової творчості. Загальні принципи

наукової праці. Самоорганізація праці здобувача. Самообмеження. Раціональна організація наукової праці.

Психологія наукової творчості. Розумова і фізична праця. Нервово-психологічне навантаження.

Робочий день науковця. Головні правила: поступове входження в роботу; ритмічність праці; планування роботи. Елементи імпульсивності та імпровізації характерні для наукової діяльності. Планування роботи. Найсприятливіший час для виконання творчих або складних завдань. Тривалість щоденної роботи на комп'ютері.

Оргтехніка, технічні засоби наукової діяльності. Персональний комп'ютер, телефон, телефакс і копіювальний апарат. Текстові редактори. Доцільними в дослідницькій роботі є телефон, магнітофон, диктофон, широкий асортимент канцелярських приладів: ручок, олівців, гумок.

Ділове спілкування. Інформаційне спілкування. Дискусійне спілкування. Професійний рівень співбесідника. Техніка спілкування. Правила і прийоми, які роблять ділову розмову найбільш ефективною.

Ділове листування та стиль, що відрізняє його від службового. Принципи, що використовують при написанні службових листів. Вибір стилю службових листів.

Ділова телефонна розмова. Телефонний довідник або записник, що містить прізвище, ім'я та по батькові абонента, посаду, номер телефону. Визначення мети дзвінка, питань, які слід вирішити з абонентом, підготувати необхідні документи та ін. Слушний час для дзвінка, зважаючи на інтереси абонента.

Особистий архів (бібліотека) здобувача. Рукописи, машинописи, ксерокопії, картотеки, конспекти, вирізки, фотографії, касети, дискети. Книги, періодичні видання, інші види опублікованих документів, що складають особисту бібліотеку здобувача. Упорядкування особистого архіву.

Змістовий модуль 2. Методика наукової творчості

Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження

Поняття методики наукових досліджень. Співвідношення понять методологія, методика, технологія та техніка наукового дослідження.

Основні етапи та напрями проведення наукових досліджень.

Визначення напрямку, цілей, завдань дослідження. Визначення стану об'єкта дослідження та стану наукових розробок щодо обраного об'єкту дослідження.

Визначення актуальності та наукової новизни дослідження. Визначення методики дослідження.

Формулювання та оформлення результатів наукових досліджень. Основні прийоми, способи, вимоги і правила формулювання та оформлення результатів наукових досліджень.

Впровадження та використання результатів наукових досліджень в практичній діяльності, на виробництві, в освітньому та науковому процесі. Вплив результатів правових наукових досліджень на процеси законо- і правотворення в Україні.

Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до змісту і форми магістерської роботи. Вимоги до знань, вмінь і навичок магістра. Методика підготовки, оформлення і захисту магістерської роботи. Типові помилки при написанні, оформленні та захисті магістерської роботи.

Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень

Види наукових публікацій. Зміст, новизна наукового дослідження. Фіксація певного етапу дослідження або роботи в цілому. Особистий внесок дослідника в розробку наукової проблеми

Вихідні відомості – це відомості про авторів, назву видання, підзаголовні й надзаголовні дані, нумерація, вихідні дані, індекси УДК або ББК, міжнародний стандартний номер книги тощо. Вихідні дані включають: місце випуску видання, назву видавництва і рік випуску. Випускні дані: дати подання й підписання до друку; формат паперу і частка аркуша; вид і номер паперу; гарнітура шрифту основного тексту; спосіб друку; обсяг видання в умовних друкарських та обліково-видавничих аркушах тощо.

Монографія – наукова праця у вигляді книги. Види монографій. Структура монографії – титульний аркуш, анотація, умовні скорочення, вступ або передмова, основна частина, висновки або післямова, література (список використаних джерел). Вимоги, що висуваються до монографій.

Наукова стаття. Перелік видань який затверджений ВАК України. Оптимальний обсяг наукової статті. Правила написання наукової статті. Структурні елементи статті: вступ – визначення наукової гіпотези; пояснення причин, за якими було почато дослідження; розкриває рівень актуальності даної теми. Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми та на яке спирається автор; існуючі погляди на проблему; труднощі при розробці даного питання, виділення невирішених питань у межах загальної проблеми, котрим присвячена стаття. Формулювання мети статті (постановка завдання). Виклад змісту власного дослідження. Висновок, в якому формулюється основний умовивід автора, зміст висновків і рекомендацій, їхнє значення для теорії й практики, суспільна значущість, коротко накреслюються перспективи подальших досліджень з теми. Бібліографічний список цитованої літератури. Анотації, додаються до статей українською, російською та англійською мовами.

Тези наукової доповіді (повідомлення). Правила підготовки тез наукової доповіді. Методика підготовки доповіді на науково-практичній конференції. Методи написання доповіді. Спосіб підготовки доповіді. Структура тексту доповіді. Специфіка усного виступу.

Правила оформлення публікацій. Методичні прийоми викладу наукового матеріалу. Послідовний виклад матеріалу. Цілісний виклад матеріалу. Вибірковий виклад матеріалу.

Формулювання задуму. Відбір і підготовка матеріалів. Групування матеріалу. Рубрикація праці. *Обробка* рукопису. Перевірка правильності оформлення рукопису. Літературна правка рукопису.

Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти

Місце і роль науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти в системі навчального процесу. Самостійна аудиторна і позааудиторна робота здобувач вищої освіти як основа і необхідна умова підготовки висококваліфікованого фахівця-правознавця з вищою освітою. Контроль за самостійною роботою здобувач вищої освіти.

Зміст і форми науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти. Вимоги до організації і методики самостійної роботи здобувач вищої освіти. Раціональне планування здобувач вищої освіти свого навчання. Виконання реферативних, курсових, дипломних, магістерських робіт як форми науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти у межах навчального процесу. Участь здобувач вищої освіти у наукових гуртках, проблемних лабораторіях, наукових семінарах і конференціях як форма науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти поза навчальним процесом. Основні результати науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти. Якісні зміни мотивації, наукового світогляду, методологічної культури наукової та навчальної діяльності здобувач вищої освіти.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовий модуль I. Наука як сфера людської діяльності і система знань		
1	Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність	4 год.	1 год.
2	Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень	6 год.	1,5 год.

3	Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості	4 год.	1 год.
	Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві		
4.	Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження	4 год.	1 год.
5..	Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень	6 год.	1,5 год.
6.	Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти	6 год.	1,5 год.
Усього годин		30 год.	7,5 год.

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовий модуль I. Наука як сфера людської діяльності і система знань		
1	Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність	2 год.	0,5 год.
2	Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень	6 год.	1,5 год.
3	Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості	6 год.	1,5 год.
	Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві		
4.	Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження	2 год.	0,5 год.
5..	Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень	2 год.	0,5 год.
6.	Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти	2 год.	0,5 год.
Усього годин		20 год.	5 год.

8. Теми практичних занять Не передбачено навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовий модуль I. Наука як сфера людської		

	діяльності і система знань		
1	Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність	10 год.	14,5 год.
2	Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень	20 год.	29 год.
3	Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості	10 год.	17,5 год.
	Змістовий модуль 2. Дія права в сучасному суспільстві		
4.	Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження	20 год.	5 год.
5..	Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень	20 год.	5 год.
6.	Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти	20 год.	5 год.
Усього годин		100 год.	137,5 год

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Наука як сфера людської діяльності і система знань

Тема 1. Наука та наукові дослідження: історія та сучасність

Завдання до самостійної роботи:

1. Що таке наука та які основні ознаки їй притаманні?
2. Які Ви знаєте етапи становлення та розвитку науки?
3. Назвіть цілі науки.
4. У чому полягає сутність наукового пізнання?
5. Які основні структурні елементи науки?
6. Перерахуйте критерії класифікації функцій науки.
7. Назвіть групи наук порівнявши погляди різних вчених.
8. Які Ви знаєте сучасні тенденції розвитку науки в Україні?
9. Перерахуйте позитивні та негативні риси працівника науки.

Тема 2. Методологія науково-дослідної діяльності. Основні методи наукових досліджень

Завдання до самостійної роботи:

1. Проаналізуйте принципи загальнонаукових досліджень.
2. Що таке метод, методика?
3. Дайте визначення поняттю «концепція».
4. Виділіть основні риси наукового методу
5. Проілюструйте особливості використання різних методів наукового пізнання.
6. Наведіть загальнонаукові, часткові та спеціальні методи дослідження.
7. У чому полягають головні переваги системного підходу?
8. Як скласти анкету? Які вимоги необхідно враховувати при її складанні?
9. Визначте місце та роль понятійного апарата в методології та організації наукових досліджень.

10. Розкрийте основні напрями розвитку методології та організації наукових досліджень

Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості

Завдання до самостійної роботи:

1. Які можна виділити елементи самоорганізації науковця?
2. Перерахуйте загальні принципи наукової праці.
3. У чому особливість розумової праці?
4. Скільки має тривати щоденна робота на комп'ютері?
5. Які часи є найсприятливішими для виконання творчих або складних завдань?
6. Якими технічними засобами користується науковець?
7. У чому сутність антропологічного підходу до вивчення права?
8. На які види поділяється ділове спілкування?
9. Які основні правила і прийоми впливають на ефективність ділової розмови?
10. З чого складається особистий архів здобувача?

Змістовий модуль 2. Методика наукової творчості

Тема 4. Загальні вимоги організації наукового дослідження

Завдання до самостійної роботи:

1. Як співвідносяться предмет та об'єкт дослідження?
2. Яку назву має процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для дослідження?
3. З чого починається наукове дослідження?
4. Які складові елементи виділяють у науковому напрямі?
5. Які вимоги висуваються до складання змісту роботи?
6. На протязі якого терміну слід вибрати тему магістерської роботи та призначити наукового керівника?
7. У який спосіб формується список використаних джерел?
8. У який термін має бути оформлений кінцевий варіант магістерської роботи?
9. Скільки сторінок налічує загальний обсяг магістерської роботи, крім додатків?
10. Яким шрифтом друкується магістерська робота?

Тема 5. Методика написання наукових статей, монографій, наукових доповідей та повідомлень

Завдання до самостійної роботи:

1. Які існують основні види наукових публікацій?
2. У чому особливості наукового стилю?
3. Перерахуйте основні правила та вимоги техніки написання тексту.
4. Яку назву має науково-книжкове видання певного дослідження однієї проблеми або теми, що належить одному або кільком авторам?
5. Які Ви знаєте види монографій?
6. З яких елементів складається наукова стаття?
7. Які документи необхідно додати до рукопису статті для її опублікування у науковому журналі?
8. Чим відрізняються реферування від анотування наукової роботи?
9. Які виділяють види наукових конференцій?
10. Що готують для участі у науковій конференції?

Тема 6. Науково-дослідна робота здобувач вищої освіти

Завдання до самостійної роботи:

1. Хто займається організацією науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти?
2. Що є метою організації та розвитку системи науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти?
3. Які умови необхідно створити для розкриття і реалізації особистісних творчих здібностей здобувач вищої освітньої молоді?
4. Що передбачає навчально-дослідна робота?
5. Яке головне завдання навчально-дослідної роботи здобувач вищої освіти?
6. Які виділяють завдання науково-дослідної роботи здобувач вищої освіти?
7. У яких формах організовується та проводиться науково-дослідна робота здобувач вищої освіти?
8. Якими принципами керується держава при здійсненні державного управління та

регулювання науковою діяльністю?

9. Що таке науковий гурток і скільки осіб він має налічувати?

10. Що включають до змісту роботи наукових гуртків?

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти, враховує його уподобання, нахили.

Індивідуальні завдання можуть включати написання рефератів, проведення польових та кабінетних досліджень, підготовку та участь у олімпіадах, конференціях тощо.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти

Контроль та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти протягом вивчення дисципліни відбувається за результатами тестування, розв'язання розрахунково-аналітичних завдань, обговорення конкретних ситуацій, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань здобувачів вищої освіти:

- *поточний контроль* проводиться за кожною темою шляхом тестування, перевірки індивідуальних та колективних завдань, обговорення конкретних ситуацій, перевірки завдань для самостійної роботи, кожне з яких оцінюється за відповідними критеріями у балах.
- *модульний контроль* проводиться за певним блоком тем шляхом тестування, виконання контрольної роботи.
- *підсумковий контроль*. Формою підсумкового контролю є залік.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти враховується їх наступне ранжиювання:

I рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє усім обсягом навчального матеріалу на теоретично-репродуктивному рівні

II рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами

III рівень знань. Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює власні думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань аудиторної і самостійної роботи

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за навчальний семестр.

З навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» передбачено:

- для денної та заочної форм навчання – залік.

Форми контролю з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», передбачено:

включають поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на практичних заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи (на лекційних та практичних заняттях);
- 3) тестування тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів вивчення кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» включає семестровий контроль у формі заліку.

Таким чином, за цю дисципліну здобувачем вищої освіти може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувача вищої освіти відображаються у заліковій книжці.

13. Методи навчання

Методами навчання дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є способи спільної діяльності й спілкування викладача і здобувач вищої освіти, що забезпечують вироблення позитивної мотивації навчання, оволодіння системою професійних знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду, розвиток пізнавальних сил, культури розумової праці майбутніх фахівців за спеціальністю 081 «Право».

При викладенні курсу «Методологія та організація наукових досліджень» використовуються наступні методи навчання:

1) методи навчання за джерелами передачі і сприйняття інформації. За цією класифікацією виділяються методи: словесні, наочні, практичні, роботи з джерелами (книгою), відеометод.

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

Структурний метод навчання за характером логіки пізнання: аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод, продуктивний метод.

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності (викладач створює проблемну ситуацію та пропонує здобувачам вищої освіти її розв'язати).

Частково-пошуковий метод включає здобувачів вищої освіти у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод спрямований на включення здобувачів вищої освіти у самостійне розв'язання пізнавального завдання (без повідомлення знань).

14. Методичне забезпечення

1. Робоча програма дисципліни.
2. Конспект лекцій дисципліни.

3. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

15. Рекомендована література

Основна

1. Про наукову і науково-технічну діяльність. Закон України // Відомості Верховної Ради України - 1992. - № 12. - с. 165.
2. Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.99 № 309.
3. Положення про спеціалізовані вчені ради. Запроваджено наказом ВАК України від 14 серпня 1997 р. № 448 (зі змінами і доповненнями, внесеними наказом ВАК України від 21 січня 2000 р. № 36). Бюлетень ВАК України. - 2000. - № 2. - 74 с.
4. Авдеева О.А. История формирования научного понимания права. - Иркутск, 1996.- 257 с.
5. Андреев М.Д. Теория как форма организации научного знания. - М., 1979. - 405 с.
6. Антологія української юридичної думки. /За ред. Ю.С. Шемшученка, В.Ф. Погорілка, І.Б. Усенка та ін. Т. 1 - 10. - К: Видавничий Дім "Юридична книга", 2002-2004.
7. Арутюнов В.С., Стрекова Л.Н. Наука как общественное явление. - М., 2001. -287 с.
8. Бедь В.В., Малишева А.О. Основы наукової організації праці здобувач вищої освіти академії. - Ужгород, 2001. - 157 с.
9. Бельш Й. В., Власов К.П., Клепиков В.Б. Основы научных исследований и технического творчества. - Харків: Вищ. шк., 1989. - 200 с.
10. Берман Д. Западная традиция права: эпоха формирования. - М., 1998. - 378с.
11. Бесов Л.М. Історія науки і техніки з найдавніших часів до кінця ХХ ст. - Харків, 2000. - 239 с.
- 12. Власенко Лариса, Ладанюк А. В. Кишенько. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник – Київ : Ліра -К, 2018. - 352 с.**
13. Грищенко У.М., Грищенко О.М., Борисенко В.А. Основы научных исследований. Навчальний посібник. – Київ : 2001. - 198 с.
14. Гусарев С.Д., Тихомиров О.Д. Юридична деонтологія. - К: ВІРА-Р; Дакор., – 506 с.
- 15. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Методологія наукових досліджень. Підручник. – Київ : Право, 2018. – 368 с.**
16. Здобувачу наукового ступеня: Метод, рекомендації / Упоряд. С.В. Сьомій. - К.: МАУП, 2002.- 184 с.
17. Кедров Б.М. Классификация наук // БСЗ. - 3-е изд. - 1974. - Т. 17. - с. 969- 978.
18. Керимов Д.А. Философские основания политико-правовых исследований. - М., 1986.-238 с.
19. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основы научных исследований: Навчальний посібник. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: ВД "Професіонал", 2004. -216 с.
20. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
21. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация. Методика написання, оформлення и процедура защиты. Практическое пособие для магистрантов. - М., 1997 - 226 с.
22. Лудченко А.А., Дудченко Я.А., Примак Т.А. Основы научных исследований. Учебное пособие. - К., 2000. - 245 с.
23. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. - К., 2000 - 176 с.
24. Мирський З.М. Науковедение // БСЗ. - 3-е изд. - 1974. - Т. 17. - с. 980-983.
24. Организация самостоятельной работы здобувач вищої освіти вуза. - Южносахалинск,- 214с.
25. Поппер К.Р. Объективное знание. Эволюционный подход. Пер. с англ. - М.,-329 с.
26. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и принципы. Пер. с англ. - К., 2001.-487 с.
27. Керимов Д.А. Философские основания политико-правовых исследований. - М.,

1986.-238 с.

28. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: ВД "Професіонал", 2004. - 216 с.
29. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2003. - 192 с.
30. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация. Методика написання, оформлення и процедура захисту. Практическое пособие для магистрантов. - М., 1997 - 226 с.
31. Лудченко А.А., Дудченко Я.А., Примак Т.А. Основи наукових досліджень. Учебное пособие. - К., 2000. - 245 с.
32. Лук'янець В.С., Кравченко О.М., Озадовська Л.В. Сучасний науковий дискурс: оновлення методологічної культури. - К., 2000 - 176 с.
33. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків : Право, 2019. – 40 с.
34. Поппер К.Р. Объективное знание. Эволюционный подход. Пер. с англ. - М., - 329 с.
35. Рассел Б. Человеческое познание, его сфера и принципы. Пер. с англ. - К., 2001.-487 с.
36. Сиденко В.М., Гпушко И.М. Основи наукових досліджень. - Харьков: Вища шк., 1979. - 200с.
37. Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. Основи наукових досліджень. - К, 2000. - 263 с.
38. Скакун О.Ф. Теория государства и права. - Харьков: Консум, 2002. - 693 с.
39. Солоненко А.Г. Введение в современную науку. Наука и псевдонаука. - М., -381 с.
40. Спіцин С.С. Методика організації науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти у вищому навчальному закладі. - К., 2003. - 221 с.
41. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження. Науково- методичний посібник. - К., 2000. - 339 с.
42. Філіпченко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: Посібник. - К.: Академвидав, 2004. - 208 с.
43. Філософія права: Навч. посіб. / О.Г. Данільян, Л.Д. Байрачна, С.І. Максимов та ін.; За заг. ред. О.Г. Данільяна. - К.: Юрінком Інтер, 2002. — 272 с.
44. Чкалова О.Н. Основи наукових досліджень. - К.: Вища шк., 1978. - 120 с.
36. Чуйко В.Л. Рефлексія основоположень методології філософії науки. - К., 2000,- 179 с.
45. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: Підручник. - 4-те вид., випр. і доп. - К.: Знання, 2004. - 307 с.
46. Юридична енциклопедія. Т. 1-6. /За ред. Ю.С. Шемшученка та ін. - Київ: Видавництво "Українська енциклопедія" імені М.П. Бажана, 2000-2004.

Допоміжна

47. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования : учебн. пособ. / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – К. : МАУП, 2004. – 216 с.
48. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [підручник для здобувачів вищої освіти економіки, спеціальності, вузів. 3-є видання, перероблене і доповнене. – К. : Вища школа, 2001. – 271 с.
49. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень / М. Т. Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с.
50. Гладкий С.О. Вчення Л. Петражицького як теоретико-методологічний інструмент правового самопізнання / С.О. Гладкий // Традиції та інновації розвитку приватного права в Україні: освітній вимір : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Полтава, 6 червня 2014 р. – Полтава: ПУЕТ, 2014. – С. 6-12.
51. Гладкий С.О. Структура самосвідомості у контексті правового самопізнання / С.О. Гладкий // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. – Вип. 66. – С. 3-12.
52. Гладкий С.О. Самосвідомість як структурно-функціональне ядро правового самопізнання / С.О. Гладкий // Часопис Київського університету права : Український

науково-теоретичний часопис. – К.: КУП, 2014. – № 3. – С. 13-16.

53. Демківський А. В. Основи методології наукових досліджень: [навч. посібн.] / А. В. Демківський, П. І. Безус. – К.: Акад. муніцип. упр., 2012. – 276 с.

54. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посібн. / за ред. А. А. Мазаракі. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2010. – 280 с.

55. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень / А. М. Єріна. – К.: Центр навч. л-ри, 2004. – 212 с.

56. Клименюк О. В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. / О. В. Клименюк. – К.: Міленіум, 2005. – 186 с.

57. Корягін М.В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. – К.: Алерта, 2014. – 620 с.

58. Краус Н. М. Методологія та організація наукових досліджень: [навч.-метод. посібн.] / Н. М. Краус; Полтав. нац. техн. ун-т ім. Ю. Кондратюка, каф. екон.теорії та регіон. економіки. – Полтава: Оріяна, 2012. – 180 с.

59. Лудченко А. А. Основы научных исследований: [учебн. пособ.] / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак. – К.: «Знання», КОО, 2000. – 114 с.

60. Методологія наукових досліджень: [навч. посібн.] / В. П. Волков, М. А. Подригало, О. П. Кравченко [та ін.]; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т та ін. – Луганськ: СЛУ, 2009. – 351 с.

61. Методологические вопросы науковедения: [сб. науч. трудов] / В. И. Оноприенко, Б. А. Малицкий, Л. В. Рыжко [и др.]; ред. В. И. Оноприенко; Нац. акад. наук Украины, Центр исслед. науч.-техн. потенциала и истории науки им. Г. М. Доброва. – К.: УкрИНТЭИ, 2001. – 329 с.

62. Пушкар О. І. Основи наукових досліджень: [конспект лекцій для здобувач вищої освіти спеціальності 7.050109 усіх форм навчання] / О. І. Пушкар, О. А. Єрмоленко. – Х.: Вид ХНЕУ, 2005. – 88 с.

63. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень: [навч. посібн.] / В. І. Романчиков. – К.: ІЗМН, 1997. – 248 с.

64. Рузавин Г. И. Методология научного исследования / Г. И. Рузавин. – М.: ЮНИТИ, 1999. – 317 с.

65. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: [підручник] / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К.: Знання, 2007.

66. Фареник С. Логіка і методологія наукового дослідження / С. Фареник. – К.: Вид. УАДУ, 2000. – 340 с.

67. Чупріна Н. В. Методологія сучасних наукових досліджень: [навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл.] / Н. В. Чупріна; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. – К.: КНУТД, 2009. – 246 с.

68. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – К.: Знання-прес, 2002. – 296 с.

69. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень: [навч. посібн.] / В. Є. Юринець; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів: ЛНУ, 2011. – 179 с.

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://rada.gov.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України

2. <https://www.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України

3. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України

4. <https://www.president.gov.ua/documents> – офіційний сайт Президента України

5. <https://minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.

6. <https://lawyersunion.org.ua> – сайт Спілки юристів України

7. www.drs.gov.ua > regulations - Нормативно-правові акти України

8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

9. <http://nlu.org.ua> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого

10. <http://pravo.biz.ua/> -Pravo.biz.ua: юридична бібліотека

11. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.ht> - Електронна юридична бібліотека

12. <http://www.pravoznavec.com.ua/> - Правознавець: електронна б-ка юрид. л-ри

13. <http://lexlibrary.org/> - Електронна юридична бібліотека Lex
14. <http://znatoki.net/> - Юридична бібліотека на Znatoki.net
15. <http://www.yur-info.org.ua/> - Юр-Инфо – сайт для юриста
16. [http:// www.coe.int](http://www.coe.int) -Рада Європи
17. [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/) - База законодавства ЄС - EUR-Lex
18. [http:// www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int) - Європейський суд з прав людини
19. [http:// www.eurocourt.org.ua](http://www.eurocourt.org.ua) - Український портал практики Європейського суду з прав людини
20. [http:// www.chartesociale.coe.int](http://www.chartesociale.coe.int) - Європейська соціальна хартія